

NAPREU

Glasilo jugoslov. socijalno - demokratske stranke.

Upravništvo je v Ljubljani,
Frančiškanska ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Dr. Drag. Lončar.

(Dalie prih.)

Politični pregled.

+ Minister za narodno zdravstvo g. Rafajlovič je vsled smrti v rodilnici zadržan voditi svoje posle. Zato mu je postavljen za namestnika minister za socialno politiko dr. Kukovec.

+ Italijanska zbornica je sklicana za 19. junij. Na dnevnem redu je proklamacija vlade.

+ Tešinski plebiscit, za katerega se bjele med Poljsko in Češko tako hud boi, stoji pred vratmi. Čim bolj se bliža, tem bolj napete so strasti in tem manj izbirčni so v sredstvih eni in drugi. Naše časopise, ki črpa tozadevne informacije večji del iz nacionalističnih čeških listov, slika Poljake kot nekeke razbojnike, ki skušajo podjarmiti »češko« Slezijo. Govore in pišejo o poljskem terorju,

dejstvo je pa, da so Poljaki že davno umaknili iz Slezije vse svoje oborožene čete, celo orožništvo in policijo ter ves upravni aparat, med tem, ko razširjajo Čehi svojo agitacijo v senci svojih bajonetov. Kar se tiče poljskega delavstva (zlasti rudarjev), ki ne zahtevajo drugega, nego da se odstrani iz glasovalnega ozemlja tudi češka oborožena sila.

+ Francoski senat je 2. t. m. z 298 glasovi proti 5 glasovom sprejel novi davčni zakon. Ker je sklenil senat nekatere izpremembe, pride zakon zopet v zbornico. Vsota po senatu dovoljenih davkov znaša 9 in pol milijarde.

+ Belgijski notranji minister Renkin je podal svojo demisijo.

Za plebiscit na Koroškem.

Neštete pritožbe nam prihajajo s Koroške o ravnanju tamkajšnjih klerikalcev in nerazsodnih fanatikov. Zdi se nam, da je prav vlada napravila v tem pogledu veliko napako, ker je poslala, oziroma namestila tam ljudi, ki dostikrat niso primerni za take kraje. Vrhutega pa se je zanesla ogabna kranjska klerikalna politika na Koroško, ki nam že tukaj preseda zaradi svoje nelojalnosti. Z vso brezobzirnostjo zatira ta elita naše sodruge in delavce sploh, tako, da se moramo čuditi potpečljivosti koroškega delavstva. Same krivice in tiranije.

Olede plebiscita smo mi precizirali svoje stališče. Ponovno priporočamo, da glasujejo slovenski delavci za Jugoslavijo, nemški delavci pa po svojem preudarku. Vsekakor pa imamo pri tem pred očmi, da bomo potem, ko nastopijo normalne razmere, pošteno obračunali s tistimi, ki lažje o nas, ki nas zatirajo, ki nam prepuščejo shode in tako dalje. Krivice so tako velike, da naravnost želimo, da bi vsi tisti zlobni hujškarji pripadli Jugoslaviji da bi jim potem povedali, da na Koroškem ne bodo več delali neumnosti.

Vsa hujškanja proti socialnim demokratom so zlobna, ker nam politiki sami omejujejo vsakršno svobodo. Boj za plebiscit bi pospeševala ljubeznivost, dobrohotnost in organizacija, nikdar pa ne neutemeljeno nacionalno hujškanje, obrekovanje in terorizem. Vidimo se pri Filipih! Takrat vam pokažemo delavsko voljo in zavest!

Kako agitiralo meščanske stranke »za« plebiscit na Koroškem. Iz St. Jakoba v Rožu se je koncem meseca aprila v temni noči vračal posestnik Knez od svojega sosedu domov. Dvajset korakov pred hišo skoči tolpa za njim in ga udari z žilovko po glavi, da obleži nezavesten. — Prejšnji dan je bil napaden posestnik Šuster F. iz St. Petra, ko se je vračal iz St. Jakoba proti svojemu domu. Tolpa ga je tako pretepla, da je ležal štiri dni doma. — V Talah pri Podgorjah so bili napadeni fantje pri vasovanju, ter so jim — posebno predsedniku strokovne organizacije tesnih delavcev, sodruhu Ledererju — zabili simpatije na način, da so ga skoraj ubili. — V Zihpolju je bil dne 15. maja naš sodrug Gabriel priča, kako je neki železničar, zvezar Erbenžnik, udaril z žilovko kmečkega sina po glavi in mu prebil žilo, da se mu je kri vtila, in to je zato, ker je bil

rekel, da bo šele socializem resnično rešil tako narodna kakor socialna vprašanja. — Ne vemo, kako bodo ti ljudje glasovali — kajti glasovanje ostane tajno — ampak vemo, da izgubi Jugoslavija mnogo glasov ljudi, ki so bili že pripravljeni, da glasujejo zanj, ki se pa zgražajo nad takim postopanjem. Poleg tega se je vlada ob priliki železničarske stavke ravno v A coni najbolj požurila, da je poslala vojake za nasajenimi bajoneti v stanovanja stavkajočih, kakor bi se tej strahovladi posebno mudilo, da koroškemu svobodnomiselnemu prebivalstvu ad oculos demonstrira, s kakšnimi vabljivimi dobrotami jih mislijo naši reakcionarci obdarovati. Splošna sodba vsled tega je v A coni ta, da je kaj takega, razen na Ogrskem, le še v Jugoslaviji mogoče in da v nobeni kulturni državi taka vlada ne bi mogla tako dolgo ostati na krmilu, kakor pri nas. Ako glasovanje ne bo izpadlo silajno za Jugoslavijo, ne bodo krivi delavci, ampak »modrost« tistih, ki res mislijo, da je dandanes mogoče, pridobivati ljudi z nasiljem. Glavna krivda pa bo padla na naše reakcionarce, ki bi radi priklicali zopet mrtve čase srednjega veka. Naš boj je šel vedno proti tej nespametni politiki, dasi so reakcionarci nesramno ovirali naše delo. Zlo pa bomo odpravili le v vztrajnem boju. Za naše opomine imajo ti izdajalci koroškega ljudstva še danes samo gluha ušesa ter laži in psovke

Grušani-Ravne. Nastale so žalostne razmere. Delavstvo je izpostavljeno neverjetnim šikanam Razni pijali občinski funkcionarji vdirajo s štabom drugih pijancev v lokale, kjer imajo delavski zaupniki čisto nedolžne pogovore, češ: »Narazen, imate pravice zborovati«, čeprav to ni bilo nikako zborovanje. Gotove »inteligentne« osebe klotajajo mladoletne delavce kar javno na cestah in jih psujejo z nemčurji. Nekdo pa objavlja v listu »Korčeca« ostudne, otročje in hujškateljske članke, v katerih napada otroke in stare ženske kot prava čenča. In to gre vedno tako dalje in vedno hujše! Delavstvo je razburjeno, »inteligentna« pa noče nehati. Šovinisti s svojim nasiljem dirgajo delavce naravnost v nemško nacionalni tabor. Ljudstvo ni krivo, ako je odgojeno v nemškem duhu, kar je še posledica razmer v bivši Avstriji, toliko pa lahko rečemo, da se simpatije s klotutami, vpitjem in napadanjem po listih ne pridobiva. Zaradi nastopanja slovenskih šovinistov

imajo težko stališče celo slovenski socialisti. Opozarjamo oblastva, da naj bodo trezna in pravična! Državno nadzornišvo in posebno gospod. gerent naj pazita na svoje uslužbence, da ne bodo v pijanosti tako nesramno izkoriščali svoje oblasti. Naj še neha ta žalostna storija! To za danes!

Dnevne vesti.

Poverjenišvo za socialno skrb.

In pa osrednji urad »držav. posredovalnice za delo« prav vlnudno vprašujemo, kedar izvolita zopet otvoriti celjsko podružnico »Državne posredovalnice za delo«, ki je že skoro pol leta zaprta. Pa menda vendar ne vzdržujejo klerikalci tega poverjenišva samo zato, da bi polagoma odpravili še tistih borih par institucij, ki so delavstvu v prid. Vemo, da se par celjskih ultrareakcionarnih veličin ne briga mnogo za ta potrebni urad, zato ga pa tem bolj potrebuje delavstvo in mi od merodajnih faktorjev zahtevamo, da ga nemudoma zopet otvorijo.

Vzroki dragine.

Tole dobro satiro o dragini prinaša ameriška »Prosveta«: V Zanzibaru je bil potres in zaradi tega se podražje ameriški čevlji za dva ali tri dolarje. — Premog bo letos dražji, kajti v Alaski je bila huda zima. — V Chicagu se zopet podražje voznina na poštini železnici. Vzrok je ta, ker ljudje radi plačajo vse, kar pride. — Šipe bodo tudi dražje in sicer zato, ker je bila huda povodenj na Rumunskem. — Cena ledu poskoči za 15 odst., ker se lansko leto niso obnesle češnje v Mezopotamiji. — Stenska barva bo stala 10 centov več vsled tega, ker so divje koze v Alpah pobegnile tako visoko, da jih Italijani ne morejo dobiti. — Sladkor se podraži za 50 centov zaradi plebiscita v Kočevju, kjer se je prebivalstvo izreklo za monarhično namesto za sovjetsko republiko. — Kalif v Bagdadu je zbolel in na Finskem je zmanikalo novejih peres. — Zobotrebci se tudi podražje, in sicer zato, ker je Lucifer odrečel, da škrbavih nun ne sprejme več v pekel, ker ne morejo škripati.

Potolčne vzorne cene za diljake. Prometno ministrstvo je odobrilo, da so diljaki, ki odhajajo v inozemstvo, upravičeni do polovične vzorne cene na železnicah in na vodi brez omejitve voza.

Denuncijanstvo. Dne 31. maja t. l. se je vršila pri tukajšnjem okrajnem sodišču zanimiva razprava med sprovednikom v pokolu g. Grlicom in Francetom Lovše, mesarskim mojstrom v Ljubljani; ki je imela s strani Lovšeta več ali manj maščevalni nastop proti Grlicu. Lovše se je 30. aprila t. l. ponudil nekemu neznanu za pričo o stvari, ki je sploh poznal ni. Grlic ga imenitno nato denuncijanta, nakar uvede Lovše proti imenovanemu kazensko postopanje. Pri razpravi je obtoženec doprinesel dokaz resnice, da ga je Lovše Franc in P. S. resnično vsled škodoželjnosti na nesramen način denunciral. Grlic je bil vsled tega svojega dokaza oproščen obtožbe kakor tudi strokov. Kdor ima maslo na glavi, naj ne hodi na sonce! — Ivan Grlic.

Železničarjem. Dobili smo dopis, ki pravi, da se je pomočnik inšpektorata drž. žel. Avgust Pust bahal, da

je za časa zadnje železničarske stavke hodil okrog železničarjev in jim seveda po kakem naročilu prigovarjal, da naj ne gredo v službo. Za izvrševanje te agitacije je ta mož dobil dovoljenje, da je dnevno prihajal v urad mesto ob osmi šele ob devetih uri. S kakim namenom je to agitiral, se boste vprašali? Omenamo le, da je možkar priljubljen član Zveze in učenc govorniške šole narodnih socialcev. Vsi tisti, ki jim je omenjeni med stavko karkoli prigovarjal, naj javijo to tajništvo organizacije.

Iz jetnišnice v Ljubljani. Prejeli smo: Iz jetnišnice hodijo jetniki delat na razne kraje v Ljubljani in okolici. Pri tem se z jetniki prav nekorektno ravna. Ko je pred dnevi pri delu prišlo nekemu jetniku slabo in se je javil bolnim, je bil vsled tega kaznovan z dvema postoma, dvema temnicama in s trdim ležiščem. Tako se godi mnogim jetnikom in nekateri so že vidno oslabei, ker se jih še celo, če so bolni, kaznuje, mesto da bi se jih zdravilo. Ravnanje naj take nekorektnosti odpravi, ker so tudi jetniki ljudje!

Nove poštne znamke. Poštno in brzojavno ravnanje v Ljubljani začne v par dneh izdajati nove poštne znamke in sukcesivno tudi druge poštne vrednotnice v dinarski in parski vrednosti. V šestih tednih bodo izšle vse serije.

Opozorjamo, da poteče rok vlaganja prošnje za sprejem gluhomim otrok v tukajšnji državni zavod za gluhomence za prihodnje šolsko leto po razglasu v Uradnem listu od 11. maja t. l., dne 10. t. m. Prošnje je vložiti pri zavodnem kuratoriju.

Poseben vlak na Koroško. V nedeljo dne 6. junija bo vozil po turističnem vlaku še poseben vlak, ki odide iz Ljubljane okoli pol 6. jutraj; v Vetrinj pride okoli 9. ure; vrne se zvečer okoli 22 ure (10.)

Rudarsko glavarstvo in okrajni rudarski urad v Ljubljani se preselita v petek, dne 4. junija iz dosedanjih prostorov na Recljevi cesti št. 3 v poslopje Kranjske hranilnice. Knačjeva ulica št. 9, 1. nadstropje, levo. Vsled preselitve se stranke dne 4. in 5. junija sprejemajo samo v nujnih zadevah. — Rudarsko glavarstvo.

Pozor! Opozorjamo na današnji oglas železne trgovine Franc Frančeschev naslednik Rupert Jegličski v Mariboru, Gosposka ulica št. 11.

Popravek. Vest o povečanju dodatkov vpkopencem južne železnice se pravilno glasi tako: Po poročilih komisarijata ministrstva za promet v Ljubljani bo upravni svet južne železnice povečal dodatke upokojencem te železnice za 500 (ne za 50) do 760%. To povzicanje velja od 1. maja dalje.

Česka obec v Ljubljani. Výbor zve na mimočrtno valnou hromadu, dne 7. června o 8. hod. večerni v hotelu »Union«. — Na programu delipho, aci volby (misto predsedy, jednatele a 2 člena výboru) — Přijďte všichni! — Výbor.

Samomor pod Rožnikom. Včeraj dopoldne so prenesli najdenega obešenega v mrtvašnico k Sv. Krištofu. Tekom včerajšnjega dneva so ugotovili njegovo identiteto. Obešeni je uslužbenec južne železnice Karol Jareš, rodom Čeh iz Jaromira, ter je bil okrog pol leta zaposlen pri južni železnici. Zakaj je izvršil samomor, še ni bilo mogoče dognati.

Saje so se vnočle včeraj zvečer v hotelu »Union«. Škode ni nobene.

Novice.

— Klerikalcem v album. Včerajšnji »Slovenec« citira v svojem uvodniku odlomek iz razprave s Spielberga takole: »Socialist Fritz Spielberg pa je izrekel v berlinskem »Vorwärts« dne 9. avgusta 1919 o duševnem razpoloženju sodbo: Duševnost in znanje sta popolnoma neznanja polna. Kdor razpolaga z nad deset slogerji in jim zna nadeti primerno frazersko obliko, ta si ve pridobiti na vsakem političnem zborovanju sijajen uspeh... Se nikdar nista nevednost in praznota duha tako triumfirala kot danes. Neodgovorni elementi, deloma zelo temne preteklosti, terorizirajo z nevedno, razburkano maso politično življenje. Mirnejši, pametnejši socialisti... a umikajo vznevojeni in deprimirani v ozadje. Nočejo si več razbijati glave ob steni neumnosti, omejenosti in zlobnosti ter kajko trenutka, ko bo razsodnost zopet zmagała.« V zvezi, kakor navaja »Slovenec« Spielbergove besede, ne pomenijo te isto kakor v originalu. Vsekakor pa pada očitek Spielbergov na klerikalce, ker ti računajo edino »nerazsodnostjo množic«. Isto velja za vse tiste, ki delajo na razkolu v delavskih vrstah. Mirnejši socialisti pa delajo dalje pametno, ker vrste zavednega delavstva so še strnjene in zmagačje s svojim kulturnim in gospodarskim delom.

— Nesreča Danes opoldne se je pred parlamentom pripetila nezgoda, da je avtomobil povozil in poškodoval g. Bogdanoviča, uradnika v ministrstvu za zunanje stvari. G. Bogdanovič je ranjen na glavi in so ga orepežali v bolnico.

— Milijska tatvina v spandanski citadel. Kjer je bilo pred letom dni ukradenih 160 milijonov romunskih lejev, je prišla na dan. Storišče štirih osebe, ki so tedaj vršile vojaško službo in stražile ta zaklad, so zaprli. Tatovi so priznali zločin. Trije so za ukradeni denar nakupili posestva, četrti pa ga je zapravil.

— Antična najdba. Iz Rima poročajo: V okolici Rima je bilo odkrito te dni etruščansko svetišče s polychronovo votivno skupino štirih bogov v naravni velikosti. Najbolje je ohranjen kip razsrdjenega Apolona. Domnevajo, da izvira skupina iz 6. stoletja pred Kristom.

— Požar v Kanadi. »Times« poročajo iz Toronta, da so vsled trajne suše v južno-vzhodni Kanadi izbruhnili veliki gozdni požari. Skoda v Novem Brunsviku in Novem Škotskem znaša nad 2 milijona dolarjev.

— 126 letni stari umrl. V Omah, v severni Ameriki je preminul nek Tom Morris, 126letni stari stari. Bil je rojen na Anzleškem v letu 1794. V Ameriko je došel pred 50. leti. Spominjal se je Napoleonovih vojsk. Ker mu je pred 100 leti umrla zaročenka, je ostal vse življenje sam.

Kultura.

Ivan Cankarjevi noveli »Bela križanica« in »Nina« sta izšli v češkem prevodu v založbi J. Bučka v Prostějovu. Prevel ju je dr. Merka, znan prevajalec iz slovenščine. Pripominjamo, da se na Čehoslovaškem »ploš izvanredno veliko prevaja iz vseh svetovnih jezikov in v vseh panogah literature. To bi nam služilo lahko v dober vzgled!

Abditus:

Železničarska stavka in nje posledice.

(Mish.)

II.

Pred vojno je bila Srbija mala agrarna država. Velike industrije tam v obče — razen državnih delavnic v Kragujevcu — ni bilo. Zato je bilo tudi delavsko gibanje zelo primitivno in majhno, morda še manjše nego na Slovenskem. Njegovi nasprotniki niso bili visoko izobraženi fabrikanti in podjetniki, kakor v Avstriji, temveč stranke, opirajoče se na trdni kmetijski stan, katere niso imele — kakor še danes ne — prav nobenega smisla za socialne reforme. Zato je bil bol maloštevilnega tvorniškega delavstva skoraj obupen, vsled tega revolucionaren, naklonjen dostikrat pučističkim taktiki. Take so bile pač razmere! Delavski strokovne organizacije v Srbiji niti zdaleka niso bile podobne svojim sestram v bivši Avstriji in Nemčiji. V Nemčiji so na pr. imele delavske strokovne organizacije ne dosti manjši letni budget kot cela srbska država. Natančno pa se spominjam, da je imela n. pr. le nemška kovinarska strokovna orga-

nizacija večji letni proračun kot cela kraljevina Črnagora. Umevno je tedaj, da so sedajni krmarji Nemčije večinoma bivši delavski strokovni tajniki. Takšna strokovna organizacija ni bila majhna reč. V njih je strokovno organizirani delavec v vsakem slučaju našel oporo; ne le takrat, kadar se je nahajal v meznem boju, temveč zlasti tudi takrat, kadar je sklepal kolektivno pogodbo s podjetniškimi organizacijami; kadar je bil bolan on sam ali kakšen član njegove družine, kadar je bil brez dela; kadar je bila v njegovi industrijski panogi slaba konjunktura; kadar so zadele njega ali njegovo družino izredne neugode; skratka strokovna organizacija je bila delavcu ne zgolj vodnik, temveč tudi varna zavarovalnica za vse možne slučaje tega pozemskega življenja. Slovensko delavstvo je bilo do državne preobrata ud in član takšnih solidnih strokovnih zvez, ki so bile sicer strogo centralistično upravljane, ki pa so bile ob enem njegov zanesljivi vodnik. Pokrajinski tajniki takšne organizacije niso potrebovali veliko in mnogo misliti, dovolj je bilo, da so vestno izvrševali dane jim direktive. Vse socialno politične predloge, bodi za delodajalske organizacije, bodi za parlament — vse to je

izdelala centrala, ki je imela vedno dober posluh in je bila navadno dobro poučena o vsem, kar se je gojilo v pokrajinah. Cestokrat je takšna centrala znala upoštevati vse posebnosti kakšne pokrajine in se ni bala niti stroškov niti truda, da ustreže temu, kar je spoznala za upravičeno in potrebno. Znano je dejstvo, da so dunajske strokovne centrale za slovenske in polske pokrajine bivše Avstrije pač mnogo več izdale kot pa so pretele. V tem se je kazala praktična solidarnost delavstva in v tem je bila utemeljena zvestoba slovenskih strokovnih organizacij do njihovega osrednjega vodstva. Kl mu ni stal na čelu nihče drugi kot poslanec Hueber, vreden drug nemškega Legiena, ki je bil obenem tudi predsednik svetovne, mednarodne delavske strokovne komisije.

Po državnem preobratu je toraj delavsko strokovno gibanje izgubilo svojega velikega vodnika in zaščitnika. Srbsko Sindikalno Veče v Belgradu je bilo zelo klavarno nadomestilo. Tu je bila kakor že zgoraj povedano, delavska strokovna organizacija zelo primitivna, bolj podobna »Verelnsmaieriji«, kot pa resnim, modernim bojnim in zaščitnim strokovnim zvezam, kakor sem jih ravnokar opisal. Ker je bilo delavsko

gibanje v Srbiji majhno, je naravno, da so bili v politični delavski stranki in v sindikalnih organizacijah odločujoči eni in isti ljudje. Tako je bila tam strokovna organizacija vedno deklarirana politična organizacija in obratno, kar pa smo pri nas na Slovenskem že davno premarali in preboleli. Po vojni je politična stranka srbskih socialistov takoj stopila na skrajno levičjo. Starih ljudi, poznanih celemu svetu, ni skoro nič. Ali so poginili, ali pa stoji ob strani, kakor n. pr. Dragiša Lapčević, ki je danes sicer formalno komunist, ki pa ne soglašja z vsem tem, kar se godi v stranki. On je pri drugi interenacijonali, kakor vem iz lastnih opazovanj, zelo dobro zapisan in najjasnejša glava francoskega socializma, naslednj nepozabljiga Jauresa, s Renaudela ima silno rad, v Palais Bourbon v Parizu mi je to prišlo na ušesa. In Baumbach iz Geneve mi je pravil o njem. Toda Lapčević je volak in se podrela disciplini. Mislim pa, da nima prav. Toda redal je v Belgradu komunistem Buharino silno močen, kar mi je tudi umrljivo. Življenske prilike tam so tako silno žalostne, kakor menda nikjer na svetu, niti v Bolgariji ne. Sindikat belgrajskih trgovcev je silno nesramen in pleni ljudstvo, da je groza. Poleg vsega je mentaliteta

teh ljudi in onih njihovih podkupljencev, ki sede v raznih ministrstvih kot načelniki, inšpektorji, sekretarji in pisarji vseh mogočih klas, povsem drugačnja kot naša. Pri vsem slabem, kar najdemo pri nas, smo mi Slovenci v obče nekako solidno ljudstvo. Nam se pozna stroga in disciplinirana nemška šola. Vsa zdi se nam, da je kradnja in goljufija in podkupovanje nekaj, kar je prepovedano, čeprav natančno ne vemo za dotični paragraf kazenskega zakonika. Skratka: Socialistična stranka v Srbiji je slabo organiziran boj obupancev proti korupciji in kapitalistični prepalosti — kakršne v tej veliki in preprosti meri pri nas danes vsaj še ni najti.

Pri nas v bivši Avstriji smo dosegali uspehe tudi s pametnimi nasveti, s pozitivnim delom, z vztrajnostjo, s samovzgojo itd. — tam doli vse to ni bilo mogoče. Zaman pripoveduje n. pr. povprečnemu srbskemu radikalcu o socialnih reformah. Sai mi je celo prijel dr. Jež pri svojih invalidih skoro omagal.

In ti ljudje, v teh strašnih razmerah, so bili, ki so diktirali stavko železničarjem v vsej Jugoslaviji in jo do danes, do konca vodili.

Iz stranke.

Živilski delavci. Ljubljana ena in tri, plačajo prispevek vsako nedeljo od 9. do 11. ure dopoldne v društvenih prostorih, Selenburgova ulica 6. II. nadstropje.

Društvo živilskih delavcev v Celju vabi odbornike in odbornice na mesečno sejo, ki bo vršila dne 6. junija 1920 točno ob 9. uri dopoldne v Prešernovi ulici št. 6 v Celju.

Izlet. Planinski odsek »Svobode« v Trbovljah priredi v soboto, dne 12. m. izlet na Mrzlico. Odhod v soboto ob 8. uri zvečer. Opozorjamo vse podružnice »Svobode«, da se tega izleta udeležijo. Natančni spored objavimo prihodnji teden.

Vpšilite zaostalo naročnino za »NAPREJ«, da se vam pošiljanje istega ne ustavi.

Najnovejša poročila.

(Vest LDU.)

ITALIJA VEDNO NEZADOVOLJNA

Pariz, 4. Kakor javlja brzojavka »Matina«, je italijanski ministrski predsednik Nitti izjavil predsedniku italijanskega oddelka reparacijske komisije, Bortolinu, da smatra Italija delež, ki ga dobi iz odškodnine, ki jo mora plačati Nemčija, za nezadosten, ker ni Italija dobila nobenega deleža pri razdelitvi nemških kolonij in nemškega brodogoja.

MADŽARSKA TAJNA ORGANIZACIJA NA DUNAJU.

Dunaj, 4. »Korrespondenz Herzog« doznava: Oblasti so na Dunaju se mudečemu madžarskemu nadporočniku Salasu zarile brezlične brzojave, ki ga je namestil v svojem stanovanju in za katerega je bil najel posebnega telegrafista. Salas je izjavil, da je aparat namenjen za Budimpešto in da ga je namestil le provizor v svojem stanovanju. Dejal je, da ga je nameraval preiskusiti. Končno pa je izjavil, da je brezlična naprava last madžarske vlade. V resnici je kmalu potem prišel zastopnik madžarskega poslanstva, ki je ponovil Salasovo izjavo. Naznanili so mu, da vrnejo aparat, ako predloži tozadevno uradno izjavo madžarske vlade. Do danes pa ta izjava ni bila podana. — V političnih krogih so uverjeni, da gre za brezlične brzojave, čigar naloga je, kar najhitreje jav, opozoriti na madžarsko vlado v vprašanju madžarske propagande v Avstriji.

LAKOTA V ASCHU NA ČESKEM.

Praga, 3. »Bohemia« javlja iz Ascha, da je ondodno prebivalstvo že šest tednov brez kruha in da tudi ni dobilo nobenih nakaznic za moko, tako da so se ob zadnjem sejnu dogajale plenitve in drugi izgedi. Orožništvo in vojaštvo je moralo nastopiti z orožjem. Položaj v aschkem in-

dustrijskem okraju je jako kritičen in bati se je resnih dogodkov, ako se nemudoma ne uvede dovažanje živil.

MADŽARSKA PODPISALA MIROVNO POGODBO

Pariz, 4. Madžarska mirovna pogodba je bila danes ob poluštirnastih popoldne podpisana.

BUDIMPEŠTA ŽALUJE.

Budimpešta, 4. Povodom podpisa mirovne pogodbe so ostale danes vse prodajalne zaprte. Ob desetih dopoldne so začeli zvoniti vsi zvonovi. Vsa prometna sredstva so stala deset minut. V državnih in mestnih uradih je delo mirovalo istotako deset minut. Zvečer so bila zaprta gledališča in zabavišča.

DEMENTI.

Berlin, 3. »Berliner Tageblatt« prinaša pod naslovom »Zbiranje reaktivnih čet za puč pred Berlinom« vest, da se je v nekaterih predmestnih berlinskih ugotovilo zbiranje čet proti povelju. Trdijo, da so prikorakale južno-nemške čete, zlasti bavarski oddelki v bližini Erknerja, Fangschleutena, Foersterskega gozda in Potsdama. Uradno se ugotavlja, da so vse te trditve popolnoma neutemeljene.

KRASIN PRI DR. BENFŠU.

Pariz, 3. Kakor poroča »Daily Herald«, je prišel Krasin sredi v čehoslovaško poslanstvo, kjer se je razgovarjal z zunanjim ministrom dr. Benfšom. List pripisuje temu sestanku veliko važnost z ozirom na vesti o razpore čehoslovaške in Poljske.

ČIČERIN PROTESTIRA PRI BENEŠU.

Moskva, 3. Ljudski komisar za zunanje posle Čičerin je dne 29. maja poslal protestno brzojavko čehoslovaškemu zunanjemu ministru Benfšu proti odvažanju vojnega materiala preko čehoslovaške na Poljsko, ki se je izvršilo prav tedaj, ko sta vladi obeh držav imeli pričetni pogajanja glede izmenjave vojnih ujetnikov in državljanov.

BOLŠEVIKI ZASEDLI TEHERAN.

New York, 3. »Associated Press« prinaša brzojavko iz Carigrada, da je bilo tamošnje perzijsko poslanstvo obveščeno o vkorakanju boljševikov v Teheran.

WILSON NE BO KANDIDIRAL.

Rotterdam, 3. Po poročilih iz Washingtona, sta se predsednik Wilson in načelnik demokratske stranke domeni, da se Wilsonovo ime demokratskemu narodnemu konventu ne bo predložilo pri imenovanju kandidata za predsedstvo.

Gospodarstvo.

= Rok za podpis aktij. Središnje zadrage za snaldevanje i izvoz a. d. Beograd je podaljšal do inkl. 20. junija t. l.

= **Odobreni kredit za Črnogoro.** Minister za finance je odobril kredit v znesku 1 milijon dinarjev za nakup živine in drobnice za Črno goro, kakor tudi 2 milijona dinarjev za nabavo živil in 8 milijonov dinarjev za nabavo tovornih avtomobilov, ki bodo vozili hrano in druge potrebščine za Črno goro. Istotako je podpisan sklep da se izplačajo plače in pokojnine v znesku 11 milijonov dinarjev. Črnogorskim uradnikom, ki za avstrijske okupacije niso dobivali prejemkov. Izplačevanje teh plač in pokojnin se bo pričelo, ko bo glavna kontrola v Črni gori pripravila v ta namen vse potrebno.

= **Zasega sladkornih zaloz v Franciji.** Poluradno se poroča iz Pariza, da so poročila o nameravani zasegi vseh sladkornih zaloz vsled pričakovanega svetovnega pomanjkanja sladkorja resnična.

= **Padanje cen se je razširilo tudi na borzo v Marseilu.** Semena, strojni sadeži, sočivje, kakor tudi olja in kopra so padli v ceni. Istotako je padel v ceni kakao, kavčuk, usnjeni izdelki in kože, ker je le malo povpraševanja po tem blagu.

= **Letina v Ameriki slabo kaže.** Prihodnjo zimo bo v Ameriki koruza dokaj draga, pa tudi oves in drugi pridelki, ker bo letos v Ameriki slaba letina zavoljo prevelikega deževja, ki zadržuje setev po vseh krajih. Na tisoče orolov ovsu je bilo šele pred pol mesecem posejane: isto je s koruzo. Ako ne bo poletje posebno ugodno, je pričakovati, da bo letos povsod v Ameriki slaba letina.

TURISTIKA IN ŠPORT.

Sestanek igralcev športnega kluba »Svoboda« se danes, v soboto ob 1. uri popoldne ne bo vršil, ker se niso čevlji gotovi.

Ilijia rez. Sparta. V nedeljo, 6. t. m. ob 19. uri na prostoru »Ilijie« nogometna tekma med rezervo »Ilijie« in novoosnovano »Sparto«. Za »Sparto«, ki razpolaga s hitrim, razmeroma dobro treniranim moštvom, prva javna tekma. — 12. in 13. t. m. igra v Ljubljani glasovita zagrebška »Concordia«.

Sestanek dirkačev kluba kolesarjev in motociklistov »Ilijia« v Ljubljani se bo vršil v soboto, dne 5. t. m. ob 8. uri zvečer v restavraciji »Novi svet«, klubova soba.

Cestno dirko priredi klub kolesarjev in motociklistov »Ilijia« v Ljubljani v nedeljo, dne 6. t. m. na progi 50 km Ljubljana - Vrhnika do demarkacijske črte ter nazaj. Start in cilj pri 2 km na Tržaški cesti. Cela prireditev se deli zopet v dve skupini, težka (navadna) kolesa ter lahka (dirkalna). Start za težka kolesa ob pol 3. uri, za lahka ob 3 uri. Pravico udeležbe imajo člani kluba, ki se prijavijo do sobote, dne 5. t. m. do 4. ure popoldne v trgovini »Svetla«, kjer se tudi sprejemajo novi člani. k.

Jugoslovanski olimpijski odhod. Športne institucije v Jugoslaviji so ustanovile Olimpijski Jugoslovanski Odbor s sedežem v Zagrebu. Naloga

mu je, potom športa pomladiti moč narodovo. V Belgradu, Sarajevu, Splitu, Novem Sadu in Ljubljani so pododbori. Pododbor Ljubljana mora organizirati vse predpriprave za olimpijado na teritoriju Slovenije in Prekmurja. V to svrhu se ustanove po vsej Sloveniji propagandni odseki. Ker so potrebna predvsem denarna sredstva, se odbor obrača do poedincev, institucij in oblasti, da pomagajo z denarjem ali z vpisom člana. Ustanovni član postane, kdor plača enkratno ustanovnino 1000 K, redni član pa z letno članarino 200 K, podporni član letno najmanj 100 K. — Dr. Žižek, Jugoslov. olim. pododbor, Ljubljana.

Iz Slovenije.

Celje. (Iz zadnje seje občinskega sveta.) Za njuna popravila v mestnem vrtu se dovoli 7000 K. — Fijakarska tarifa se razmeram primerno zviša. — Cena za izvoz fekalij se zviša od 8 do 12 K. — Gospod Rebek (demokratska stranka) poroča, da so plinarne vsled dragega in kvalitivno slabega premoga povsod pasivne. K temu poročilu je dodal sodr. Koren tole: »Iz poročila je razvidno, da krivda deficita ne zadene delavcev in 8 urnega dela, temveč, da je temu kriv premog in slaba oprava. Sosvetnik g. Kager (klerikalci) je zadnjič trdil, da so bili pred vojno samo štirje delavci zaposleni v plinarni, sedaj pa jih je vsled osemurnega delavnika 13, kar pa ni res. Po informacijah pa vemo nominativno, da je bilo takrat 18 do 20 delavcev, ki so ob 12 urnem delu in dobrem premogu delali. Sedaj pa mora 13 delavcev pri osemurnem delu in slabem premogu opravljati isto delo. Razdelitev dela naj se izvrši pravično in praktično po zmoglostih, pa bo prav. Očitane občinski delavcem v elektrarni, da so nemarljivi in nevestni, kakor je cmenil na zadnji seji prof. g. Cestnik, ker je verjel denunciacijam, ni opravičeno in delavstvo proti takim napadom odločno protestira. Odrasli delavci nikakor ne morejo biti po dokončanem svojem delu za nedoraste vajence, katerih je v elektrarni devet, odgovorni. Tudi ni res, da bi bili popravljeni kabel štiri dni štirje delavci. Delala sta marveč dva monterja z dvema vajencema dva dni. In vajencema opoldanski uri, ko je ostal vsak dan eden njiju pri ožnju, da se je lahko delo takoj nadaljevalo, nista bili zaračunjeni. Monterji pa, če delajo pri zasebnikih, so pod njihovo kontrolo, ker jim mora zasebnik potrditi čas dela. Vsem onim delavcem, ki še do sedaj niso dobili zvišanih plač, naj se plača poviša: tako mestnim hlapcem, cestnim pometalcem in drugim delavcem za 88 odstotkov. Glede rokodelcev, (monterjev, ključavničarjev, mehanikarjev itd.) naj se vpošteva mariborski kolektivni sklep sličnih strok. Vodji aprovizacijskega odseka in dvema pisarniškima nastavljenema naj se zvišajo draginjske do-

klade, ker s tristo kronami ne more nobeden živeti in se jim še dosedaj ni nič dalo.« — Izjave sodr. Korena se vzamejo na znanje. Nato mestni sosvet izjavi, da bo šel ustanovitvam novih podjetij kar najbolj na roko. Sprejet je bil predlog sodr. Korena, da se store pri železničarskem ministrstvu potrebni koraki, da se zgradi potrebni državni kolodvor v bližini Lanovža. — V svrhu razbremenitve v avtonomnem delokrogu mestne občine sklene sosvet predlog deželni vladi, da se napravi isto kakor za Maribor. — Mitnice se s 1. julijem odpravijo, ker je imela občina pri njih letno do 5000 K izgube. Mitničarjem je odpovedana služba. K temu predlaga sodr. Koren, da se mitničarje pusti še za naprej v njihovih stanovanjih. — Cene v mestnem kopališču so se zvišale za kopanje 100 odstotkov, za perilo za 200 odstotkov.

Breg pri Ptuj. (Človek človeku v oči.) Ko so pred dnevi sušili poljski delavci seno, so si privoščili za uteho svoje žetve. Iabolčnika iz gostilne Zorko, Gostilničarka gostilne pri »Studentu« je to videla. Jezilo jo je. Takoj je šla k studentu na križni poti in ga zaklenila, češ, če nečete priti k meni, pa vam še vode ne privoščim. Opozorjamo gospo, da se studenti na križni poti ne zaklepajo. Žalostno je tako maščevalno delanje.

Aprovizacija.

Pšenični zdob za otroke do tretjega leta se bo oddajal za mesec junij letos v mestni prodajalni na Poljanski cesti št. 15, od srede 9. junija t. l. naprej in sicer dobi št. 1 do 400 dne 9., št. 401 do 800 dne 10., št. 801 do 1200 dne 11., št. 1201 do 1600 dne 12., št. 1601 do 2000 dne 14., št. 2001 do 2400 dne 15., št. 2401 do konca dne 16. junija. Kilogram zdroba stane 10 kron.

Vnovčevalnica za živino in mast je oddala za soboto in nedeljo, t. l. dne 5. in 6. t. m. sledečim mesarjem svoja teleta v prodajo: Prepeluh, Ham Matiji, Ham Mariji, Javorniku, Petriču, Rihtar ml. Rihtar star., Prezelju Zupančiču, Zganjar Jožetu, Zganjar Antonu, Makovcu, Škerjancu, Jesihu, Kočarju, Primcu, Češku, Dolničar Jožefi, Anžiču, Navljanu, Cuzaku, Smetu, Smoljanu, Zablaku, Ahlinu, Kastelcu, Brečeljniku, po eno tele: Ocvirku, Kocjanu, Selanu, Janžu, Dolničar Francu, Novaku, Černiven, Skranjarju, Zaic Ivanu, Lebnu in Pagmeisterju, po 2 teleta: Je Janžič je dobil tri teleta. Kilogram mesa velja: sprednjega 19 K, zadnjega 20 K. Vsaka stranka dobi največ en kilogram mesa.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

V zadevi odpuščenih železničarjev v Velenju smo posredovali v Belgradu.

Izdajatelj: Ivan Milnar. Odgovorni urednik: Jak. Vehovec. Tisk »Učit. tiskarne« v Ljubljani.

KAJO DELIC,
zlatar in draguljar
Ljubljana, Rimska c. 4
priporoča svojo

zlatarstvo in draguljarstvo delavnica za nova dela in popravila vsake vrste, kakor tudi za pozlatovanje in posrebovanje. V zalogi ima zlatnine in srebrnine, poročne prstane po vseh vzorcih in merah, uhane i. t. d. Kupuje tudi zlato in srebro ter plačuje po najvišjih cenah, ali pa izmenjava za novo blago.

Gozdni delavci

za sekanje večje množine lesa v Belci pri Dovjem se sprejmejo takoj. Prehrana preskrbljena. Pojasnila daje: Potočnik, Belca pri Dovjem. 582

Oblastveno konces. informacijski zavod
Drag. Beseljak
v Ljubljani, Cankarjevo nabrežje 5 dobavlja vse kreditne in privatne informacije v tu- in inozemstvu. V abonementu ter posamezno cene zmerne. 46

Proda se

dobro ohranjen ameriški pisalni stroj znamke »Harmond« št. 12. Ogleda se istega lahko v uradnih prostorih Reprezentacije Trboveljske premogokopne družbe, Knaflijeva ulica št. 13 in sicer med uradnimi urami od 9.—12. dop. in od 3.—6. pop.

Juri'a grofa Thurnskega JEKLARNA na RAVNAH Guštanj-Ravna, Koroško, nesporno ozemlje, sprejme v službo

računskega uradnika za mezdne obračune

s primerno predizobrazbo, večšega slovenskega in nemškega jezika. Ob enakih predpogojih imajo prednost vojni invalidi in dobrovoljci. — Ponudbe naj se vpošljejo do 15. junija 1920. Prilože naj se prepis izpričeval.

Vsakovrstne slamičke

slamnate torbice (cekarje) predpražnike; vse različne slamnate izdelke, priporoča gospodm trgovec in cenjenemu občinstvu v obilno naročbo 314

FRANJO CERAR,

tovarna slamičkov v Slobu, p. Domžale pri Ljubljani.

Več vinskih sodov

iz hrastovega lesa, malo rabljenih v najboljšem stanu prodaja
tvrdka Paternost & Remic,
Ljubljana, Rimska cesta 2.

Kosti, rogove,

MEZDRO

suho in mokro kakor vse usnjate odpadke kupuje vsako količino
Tovarna za klej v Ljubljani.

Papir za cigarete

Abadie, Samum, Golub, Club, Ottoman, vsakovrstne stročnice, pečatni vosek in konceptni papir priporoča na debelo: **»URANUS«** papirnica, LJUBLJANA
Mesni trg št. 11.

Banka in menjalnica

A. REIN, ZAGREB

Trenkova ulica 12. Telefon 20—26.

Kupuje in prodaja
valute, zlati in srebrni denar
kakor tudi vse ostale vred-
note najkulantneje.Izvršuje
borzne naloge najkulantneje.
Prevzemakontrolno in evidenco vsako-
vrstnih srečk po zmernih pro-
vizijah.Daje strokovne nasvete
najpripravnije brezplačno.

Na novo izšel

Slovenski Favoritza spomlad in poletje,
mladinski album, ter
vsi kroji pri tvrdki**M. Ranth,**

Ljubljana, Marjina trg št. 3.

Glavno zastopstvo za

Jugoslavijo.

Cena
za album
K 12.—
po pošti
K 13.—
po povzetju
K 16.50
Knji-
garnam
popust.**LES**rezan, tesan, okrogel,
kupiže 126**„SEVER“**drošvo lesnih izdelkov dravske doline
MARIBOR, Tegethofova cesta št. 43.

RADIO TERMALNO

: KOPALIŠČE :

TOPLICE pri NOVEM MESTU

Otvoritev sezone 1. majnika.

Zahtevajte prospekte!

Medica & Co.

veletrgovina manufaktura

Ljubljana, Sodna ul. 7.

Zensko zdravilišče

toplice DOBRNA pri Celju — poprej NEUHAUS bei Cilli

Akroterma 87° C izredno bogata na radlju in ogljikovi kislini.

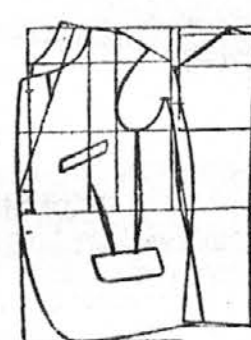
Nadomestuje v polnem obsegu Franzensbad. Izvanredni uspehi pri žen-
skih in živčnih boleznih, boleznih srea, ledvic, slabokrvnosti, revma-
tizmu, protinu in vseh pojavih oslabelosti. Termalne naravne opijekove
kopeli, termalna pitna voda, železnati vrelec, masaža, električne, solne
in zračne kopeli, ter kopeli v vročem zraku. Krasen park, smrekovi goz-
dovi. Divni izleti. Nikdar megleno! Vojaška zdraviliška godba.

Sezija maj-oktober. — Prospekti zastoj pri upravi kopališča.

Prvovrstna jugoslovanska tovarna cementnih izdelkov

TAGA

izdeluje najnovejši in najboljši

strešnik.Kakovost zajamčena. Naročila pod TAGA, Rožna dolina pri
Ljubljani. Lastnika: Galé komp. Tabor.**Rok za podpis akcij**
Središnje zadruge za snabdevanje i izvoz a.d. v Beogradu
je podalšan
do inkl. 20. junija t. l.Opozarjamo na glavni opas za podpis teh akcij, ki smo ga
svoječasno objavili v našem listu.Parni kotel za centralno kurjavo je na
prodaj. Ogleda in vpraša
se lahko vsaki dan v hotelu „Slon“,
Ljubljana. 576**Kava, čaj**Čokolada
Kakao
Bonbone
Kavni pridatek
Konjak
Rum
Likerje
Sampanjec
Namizna vina
Mandeline
Rozine
Paradižnik
Riž
Slive
Dišave
razpošilja po celem kralj.
JOSIP FABIANI, Ljubljana,
Prešernova ulica 54.**Pozor!**Čeravno sem prostovoljno prepustil svoj kuhinjskemu oddelku
namenjen postranski lokal drugemu trgovcu, ko pri današnjih
razmerah v doglednem času itak ne bo več mogoče tako pro-
stornih lokalov polniti z blagom, si usojam podpisani p. n. odje-
malce opozoriti, da bom vodil svojo trgovino tudi v bodoče
v istem obsegu in z isto realnostjo kakor do sedaj.**Železna trgovina FRANC FRANGESCH**
naslednik **RUPERT JEGLITSCH, MARIBOR,**
Gospodska ulica 11.**Prvi jugoslov. zasebni učni zavod**za prirojevanje splošne garderobe za
dame in gospode, sestava krojev po naj-
novejšem sistemu.

Novi tečaji se pričnejo 14. junija 1920.

Natančna pojasnila daje tvečka

VERDNIK & ŽNIDAR,
Ljubljana, Poljanska cesta št. 12.**Naročajte „NAPREJ“**

Mariborska eskomptna banka.

Vabilo na subskripcijo delnic.

Redni občni zbor dne 31. majnika 1920 je sklenil zvišati delniško glavnico od 6 na 10 milijonov kron ter po-
oblastil upravni svet izdati 10.000 komadov novih delnic po K 400.— nominale pod sledečimi pogoji:1. Starim delničarjem se zagotovi opcijska pravica na ta način, da pripadejo na pet starih delnic dve novi
delnici po kurzu K 700.—.Za izvrševanje opcijske pravice je treba deponirati delnice pri centrali v Mariboru, ali pri njenih podružnicah
v Murski Soboti in Velikovecu.

2. Ostalih 4000 delnic se prepusti po kurzu K 850.— novim delničarjem.

3. Delnice participirajo na čistem dobičku banke od 1. julija 1920.

4. Kurzni dobiček po odbitku stroškov in pristojbin se dodeli rezervnemu zakladu.

5. Kupnino je pri prijavi polno vplačati. Od tega zneska se povrnejo 5% obresti do 30. junija 1920.

6. Prijavi se lahko osebno pri banki v Mariboru in pri njenih podružnicah v Murski Soboti in Velikovecu ali
pismeno s priloženo tiskovino v času od 1. do vštetega 30. junija 1920.

7. Dodelitev delnic si pridrži upravni svet.

Upravni svet Mariborske eskomptne banke.